

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa, dn. 17. września 19

Oddział II Informacyjny

Ew/4 № 42473 /II

48115

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

w W a r s z a w i e .

W załączeniu przesyła się do wiadomości odpis raportu
Pełnomocnika Wojsk.P.P.w Konstantynopolu Nr.594 z dn.5.9.b.r

2 załączniki:

Otrzymują:

Gen.Adjut.Nacz.Wodza
M.S.Wojsk.Oddz.II.Sztabu
M.S.Zagr.

w.z.Szefa Oddziału II:

Matuszewski m.p.

Ppłk.p.d.Sztabu Gen.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 48115 dnia 18/IX 1920 r.
2 3 Łącz. Wydział

Zakł. Graf. Nacz. Dow. № 1603. 5000. 12. 8. 20.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

5

dnia 5 Września 1920 r.

N.594.

Poufne

Do

Naczelnego Dowództwa W. P.

Oddział II

Turcja

W raporcie moim N.476 z dnia 26 Czerwca 1920 r. mówiłem o chodzących tu pogłoskach i podejrzeniach, że Mustafa Kemal Pasza może połączyć się z bolszewikami. Choć i bez przekonywujących danych, jednak niektórzy mówili już wtedy o tem, jako o fakcie już dokonaniem; inni zaś dowodzili nielogiczność podobnego sojuszu ze względu na sprzeciwienie się zasad bolszewickich z religją muzułmańską.

⟨Dziś można już z większą pewnością mówić o zawartej między bolszewikami a rządem Mustafy Kemala umowie.⟩

⟨Ze źródła kompetentnego (od jednego z oficerów sztabu angielskiego) dowiedziałem się, że umowa taka została zawarta 10 Sierpnia.⟩ Zaznaczyć jednak muszę, że ten że sam oficer powiedział, że wiadomość ta wymaga jeszcze potwierdzenia. (Możliwe, że musiał to powiedzieć ze względu na pewną ostrożność).

⟨Drugim dowodem zawartego sojuszu może służyć kopja odezwy Mustafy Kemala, rozpowszechniona w Anatolji w języku tureckim, tłumaczenie której w języku rosyjskim załączam.⟩

⟨Mówi ona o sojuszu bolszewicko-niemiecko-tureckim.⟩

Możliwym jest, że odezwa ta, którą otrzymałem bardzo poufnie od generała Żukomskiego, sprowokowana jest w pewnym celu, ale zbadać tego jeszcze dotychczas nie mogłem.

Cokolwiek może zwrócić na siebie uwagę styl, w którym odezwa napisana, ale muszę zaznaczyć, że ta sama odezwa zupełnie inaczej brzmi w języku tureckim i w tym ostatnim jest bardzo dobrze napisana.

Wreszcie trzecim argumentem potwierdzającym możliwość połączenia się bolszewików z ~~armią~~ z armją Mustafy Kemala jest otrzymana tu wiadomość o tworzeniu przez bolszewików w Azerbejdżanie armji muzułmańskiej. Takie tworzenie armji jest bardzo charakterystycznym i może dowodzić chęci wspólnych działań bolszewików z armją Anatolijską.

Pośobno formowanie armji muzulmańskiej w Azerbejdżanie przez bolszewików rozpoczęło się po ich porażce pod Warszawą.

Można było by z tego wnioskować, iż straciwszy nadzieję w najbliższej przyszłości przedostania się do środkowej Europy przez terytorjum Polski, bolszewicy postanowili szukać innego sposobu. Znaleźli oni w Małej Azji odpowiedni grunt i narazie wspólne interesy (zwalczanie Ententy).

Prawdopodobnie zwróciło na to uwagę i tutejsze dowództwo sił aljanckich, gdyż obecnie robią się pewne przygotowania w armji greckiej dla nowych działań wojennych przeciwko armji Mustafy Kemala. Z drugiej strony i ten ostatni przygotowuje się do kontrofensywy i rozlicza wiadocznie na powodzenie. Jako detal powtórzę, że przyrzekł M. Kemal wypłacić 1 milion lir tureckich temu odziałowi, który pierwszy wejdzie do Smyrny.

Charakterystycznym jest, że znowu zaczęli oficerowie tureccy uciekać stąd do Anatolji, czyli do M. Kemala. Czy nie oznaczało by to, że mają wiarę w jego powodzenie?

Tylko co odrymabem wiadomość że M. Kemal mobilizuje chrześcijan w Anatolji. Potwierdzenie tego dowodrito by bezwarunkowo współpracę dżi-Tei z bolszewikami gdyż dla swoich oddziałów nigdy by nie wziął chrześcijan.

W. Poncki
Generał-ppor. i Pełnomocnik
Wojskowy w Konstantynopolu.